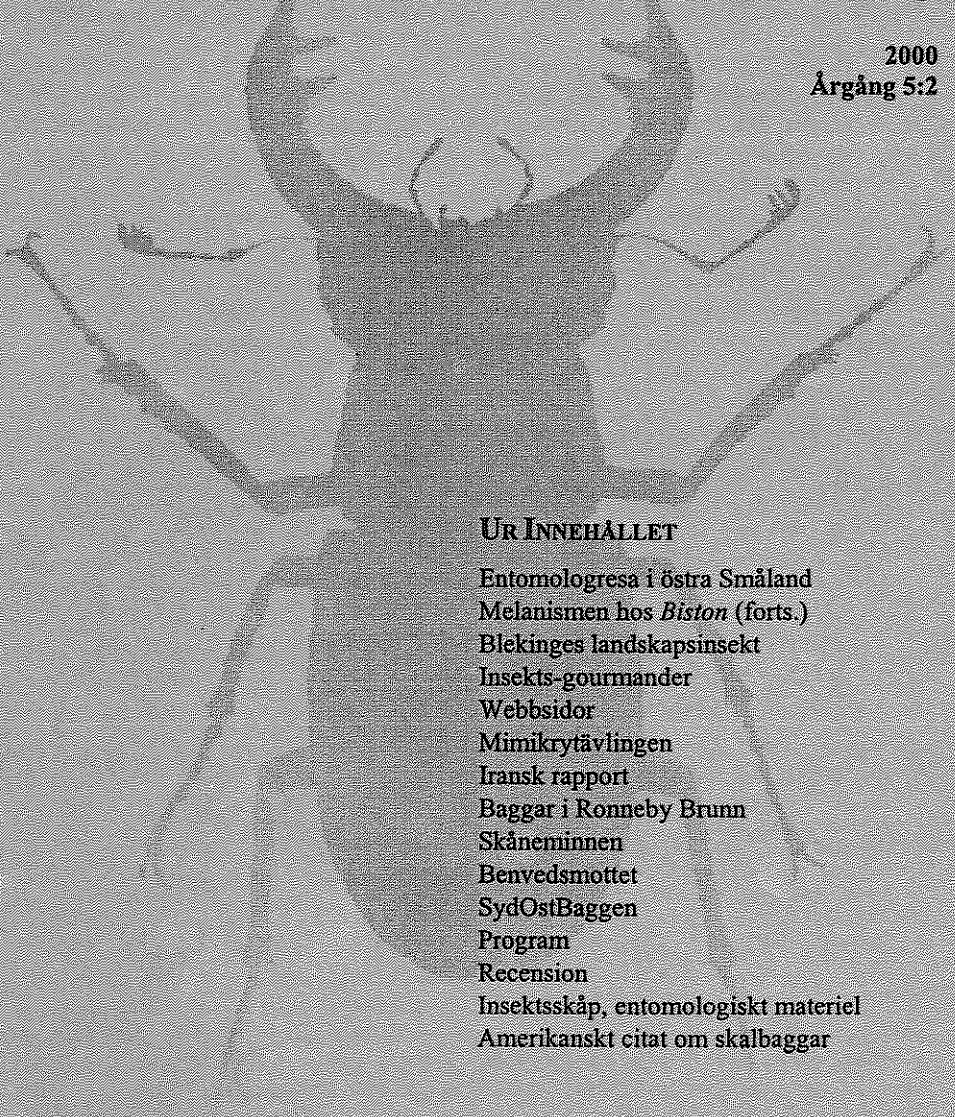

SYDÖSTENTOMOLOGISKA

FSOE

2000
Årgång 5:2

UR INNEHÅLLET

Entomologresa i östra Småland
Melanismen hos *Biston* (forts.)
Blekinges landskapsinsekt
Insekts-gourmander
Webbsidor
Mimikrytävlingen
Iransk rapport
Baggar i Ronneby Brunn
Skäneminnen
Benvedsmottet
SydOstBaggen
Program
Recension
Insektsskåp, entomologiskt materiel
Amerikanskt citat om skalbaggar

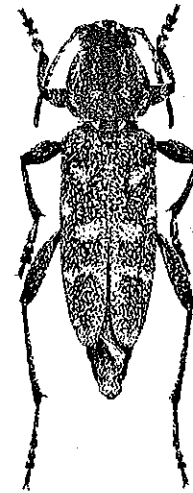
Föreningen SydOstEntomologerna

Entomologresa i östra Småland i maj 2000

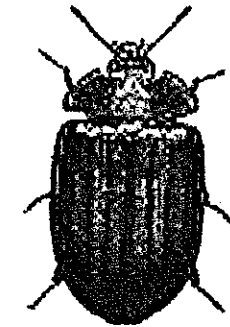
WILLY KRONBLAD

Bertil och Thomas Sandgren hämtade mig i Ekenässjön på morgonen den 23 maj. Thomas hade sin Land Rover att lasta in i, så det stod klart att vi skulle ha mycket god framkomlighet på alla småvägar de kommande två dagarna.

Första stoppet gjorde vi vid gamla sågverket sydost om Fagerhult, där vi kunde konstatera att *Ampedus praeusta* Ⓞ, *A. balteatus* och *Uloma rufa* levde kvar i sågspånshögarna men inte i så rikligt antal som för ca 10 år sedan. *Uloma culinaris* Ⓞ var fåtalig.

Xylotrechus pantherinus, sålgettingbock, en mycket sällsynt långhorning som utvecklas i *Salix caprea*.

Peltis grossa, större flatbagge, en raritet bland mörkbaggarna, nyupptäckt i östra Småland.

Mellan Sinnebo och Allgunnen hittade vi angrepp av *Xylotrechus pantherinus* Ⓞ i ett par solexponerade sälgar, och några grenar togs med för kläckning. Även *Agrilus guerini* Ⓞ och *A. viridis* fanns i grenarna. Omkring den 20 juni

Vid Arbåga letade vi efter angrepp av *Dicerca alni* Ⓞ och fann också sådana. Vi tog kläckved men det är svårt att säga om dom kommer att kläckas det här året eller nästa. Ett ex. av *Melasis buprestoides* Ⓞ kröp på alstammen. Ur

LUCANUS är FSOE:s medlemshäfte med planerad utgivning 2 ggr/år, vår och höst. Innehållet handlar om insekter och kan vara rapporter, artiklar, reseberättelser etc.

Utgivare: Föreningen SydÖstEntomologerna. Föreningen grundades i Kalmar den 18 januari 1996 och är ansluten till Sveriges Entomologiska Förening (SEF). Föreningens målsättning är att utgöra en resurs i entomologiska frågor till gagn för organisationer, myndigheter etc. att bredda intresset för entomologi genom att knyta kontakter med andra föreningar och naturintresserade, att anordna sammankomster, excursionser, kurser, inventeringar och att öka kunskapen om entomologin i sydöstra Sverige.

Medlemsavgift: För närvarande 60 kr/år (30 kr för ungdom upp till 25 år och 10 kr för familjemedlem).

Medlemskap erhålls genom inbetalning på pg 17 04 51-9. Uppge namn, adress, telefon, e-postadress samt specialintresse på blanketten. Inbetalningen ingår i prenumerationen av medlemshäftet **LUCANUS**.

Ordförande	Mats Lindeborg, Duckegatan 3, 392 44 KALMAR ☎ 0480-288 24. E-post: matslindeborg@hotmail.com
Vice ordförande	Per-Eric Betzholtz, Trollvägen 11, 386 96 PARISTADEN ☎ 0485-386 64. E-post: per-eric.betzholtz@hik.se
Sekreterare	Niklas Franc, Himmernäng 42 B, 392 36 KALMAR ☎ 0480-214 64. E-post: niklas.franc@h.lst.se
Kassör	Håkan Lundkvist, Prosslunda 3080, 382 62 MÖRBYLÅNGA ☎ 0485-440 83. E-post: hakan.lundkvist@telia.com
Ledamot	Anders Brautström, Stallvägen 9:208, 352 52 VAXJÖ ☎ 0470-728 067. E-post: anders.brautstrom@spray.se
Ledamot	Owe Nodmar, Juvansmåla, 370 34 HOLMSJÖ ☎ 0455-910 43. E-post: juvan@algonet.se
Redaktör	Bengt Andersson, Borgvägen 10, 382 45 NYBRO ☎ 0481-142 15. E-post: bean@inbox300.swipnet.se
Distributör	Håkan Lundkvist, se ovan.

Omslagsbilden visar ekoxen *Lucanus cervus* L., som är en del av FSOE:s logotyp. Ekoxen är en karaktäristisk skalbagge för sydöstra Sverige. Tyvärr har den under de senaste decennierna minskat i antal av okända orsaker, men då och då har man turat att få se den i våra trakter. Ekoxen är nu fridlyst i Sverige sedan 1 januari 2000.

stammen kläckte Bertil fram några ex. av *Phlototrya rufipes* ④ efter cirka en vecka.

Vi åkte mot Hornsö och tog av mot Alsterhus för att leta efter hagtom, men vi hittade inga bra bestånd då de börjat blomma över. Några blommande rönnar bankades men gav dåligt utbyte. Vid Barnebo bankade dock Bertil en vacker *Osphyra bipunctata* ♂ ② på hagtom.

Vi följde Alsterån vid Alsterhus för att hitta gamla högstubbar av lövträd men med dåligt utbyte. I en nedbläst grov ekgren vid en gammal ek fann vi dock flera gamla angrepp av *Cerambyx cerdo* ①.

Även sågverket vid Hornsö besöktes och här kunde vi iaktaga ett tiotal *Dorcus paralelepipedus* ② under bräd-lappar på sågsånshögar liksom några *Ampedus sanguinolentus* ④ och flera *Uloma rufa*. Av *U. culinaris* ④ sågs endast enstaka ex.

Askgrenar undersöktes vid Tålebo i hopp om att återfinna askdvärgbocken, *Tetrops starkii* ②, men arten gick ej att hitta. Däremot fanns en barkborre, som vi tror var *Hylesinus varius* i de tunna toppskotten.

På kvällen slaghävade vi på skogsbingel vid Strömsrum efter *Barynotus moerens*, vilket gav dåligt resultat. Däremot gav det flera exemplar av spetsviveln *Apion pallipes*, som är typisk på denna växt.

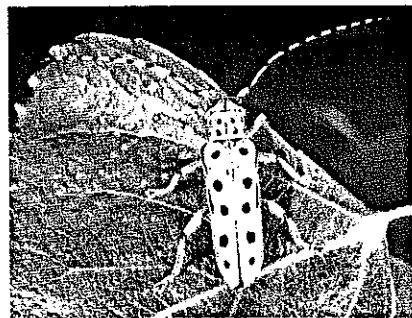
Därefter fortsatte vi slaghäva på *Rumex* vid Tålebo, men vi fick inte något. Här kan nämnas att jag två dagar tidigare hade fått 1 ex. av den mycket sällsynta viveln *Lixus bardane* ② på denna lokal.

Dag två

Den andra dagen började vi med att undersöka några bokar i närheten av Böta Kvarn och ett par sällprov togs. Inga synliga djur ute, men i en gammal ticka förekom *Oplocephala haemorrhoidalis* ② och larver av en *Dorcatoma*-art. Tickan togs hem för kläckning.

Vid Hornsö station fann Thomas en imago av *Pogonocherus hispidulus* ④, och vi kunde konstatera att den utvecklades i närliggande nersågade hasselstammar. Några bitar togs med för kläckning. Även en vit lilja växte en bit från den gamla husgrunden, av vilken vi tog med ett par plantor till täpporna därhemma.

Nersågade aspar undersöktes vid Hornsö ställverk och här fann vi *Xylotrechus rusticus* både som imago, puppa och larv. *Agrilus populneus suvorovi* hade haft stor förekomst året innan och nu fanns endast enstaka imagines.

Saperda perforata, grön aspvedbock.
Foto: M. Hoskovec.

Vi letade också efter *Saperda perforata* ④ men fann inga i stammarna. Däremot tog Thomas ett vackert ex. på ett aspblad intill, liksom ett ex. av *Acanthoderes clavipes* ④ sittande på

en stolpe. Aspbarkborraren *Trypophloeus grothii* ② fanns under barken men var inte helt utfärgad, så vi fick ta med kläckmaterial av den för att säkert kunna artbestämma den.

Thomas hittade en intressant långhorningspupa i en aspgrän med ca 25 mm diameter och frågan var vad detta kunde vara för en art. Puppen togs med hem och efter några dagar kläcktes en *Saperda perforata* ④. I vanliga fall brukar man ju finna den på grova stammar.

Nu började det regna lite och vårt upphåll vid Vitesten där vi slaghävade blev kortvarigt. Materialet härifrån har ej gått igenom när detta skrivs.

Vi gjorde ett kort uppehåll vid den stora, döende aspen i Rugstorp och trots det nu dåliga vädret såg jag ett ex. av *Poecilnota variolosa* ④ på stammen och nya flyghål efter ett 20-tal individer som redan hade gått ut, vilket var mycket tidigt.

Vid Abbetorp undersöktes solbelysta gamla tallar i förhoppning att hitta *Nothorhina punctata* ②, men vi fann endast gamla angrepp i tallbarken.

Lite mat i Högsby smakade gott och därefter sållade vi runt 'Tingshusekarna', vilka hade stora förekomster av myran *Lasius fuliginosus*. Vi kunde också beundra en ekgren som var över halvmeter i diameter.

Sällprov Willy: *Amphotis marginata* ④, *Brachysomus echinatus*, *Barypeithes pellucidus*, *B. trichopterus*.

Strax öster om Ryningsnäs stannade vi och nu regnade det häftigare så marken var blöt. Jag hade några dagar tidi-

gare slaghävat tjärblommster och fått rikligt av viveln *Sibina viscaria*. Nu var frågan om den fanns kvar på blommorna trots regnet, och vi fann den i flera exemplar.

Sälgar stående mycket solbelysta undersöktes och till min stora förvåning fanns det angrepp av *Agrilus guerini* ③, vilket gav oss artens hittills nordligaste och västligaste lokal. Även här hittades angrepp av *Xylotrechus pantherinus* ④ och *Aromia moschata* ④ med många gamla utgångshål. Några bitar togs också hem för kläckning. Thomas kläckte 3 ex. av *X. pantherinus* mellan den 2-6 juni och ytterligare 1 ex. någon dag senare. Willy kläckte 1 ex. av *A. moschata* den 6 juni.

I början av juli stannade under-tecknad vid lokalen och kunde konstatera att ytterligare två ex. av *X. pantherinus* hade kläckts ur samma stamdelar.

Efter detta ökade regnet och vi fortsatte hemåt, och vi var hemma i Ekenässjön vid 18.30-tiden. Thomas och Bertil fortsatte till Anneberg. Vi hade kört sammanlagt ca 45 mil under de två dagarna.

Sammanfattning

Under de två försommardagarna var vi i kontakt med 20 rödlistade skalbaggar som imagines, puppor, larver eller säkra angrepp enligt följande:

- ①. Akut hotade 1 st
- ②. Sårbara 6 st
- ③. Sällsynta 1 st
- ④. Hänsynskrävande 12 st

Förf:s adress: Skogsvägen 10, 574 50 EKENÄSSJÖN

Websidor om insekter

BENGT ANDERSSON

Den allra, allra nyaste adressen till Föreningen SydOstEntomologernas webbsida är numera

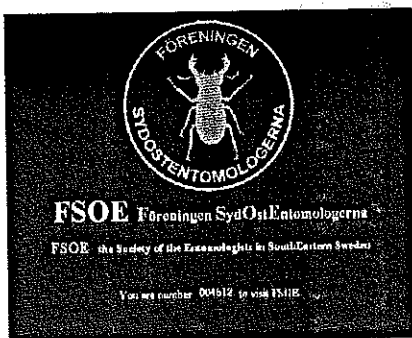
www.bom.hik.se/~fsoe,

där *bom.hik* står för vår domän 'Biologi och Medicin, Högskolan i Kalmar'. Besök sidan och uppdatera Favoriter/Bokmärke till den nya adressen!

Viss uppdatering av sidan har förekommit under året. Aktuella möten finns med under 'MEETINGS', som uppdateras kontinuerligt.

Själva entrén har ändrats till just en välkomstsida, se nedan. Där finns numera räknaren, som nu inte räknar alla sidträffar vid 'Tillbaka', eftersom man inte behöver börja om då menyn ligger på sidan efter.

Skulle du själv ha synpunkter på hemsidans utseende och konstruktion eller om du har hittat eller tillverkat någon sida som du vill bidra med, vill jag att du hör av dig inför nästa nummer av **LUCANUS**.

Nytt utseende på FSOE:s hemsida.

ALLMÄNT

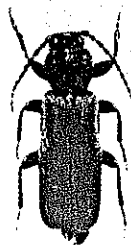
➤ www.umea.slu.se/MiljoData/webrod/SOKNING.cfm

Artdatabanken med den nya Rödlistan

En aktuell måstesida med det nyaste nya om samtliga Sveriges rödlistade arter inom alla riken: djur, växter och svampar. De nya internationella hotkategorier används och kommer att byta ut de gamla svenska siffrorna 0 – 4. Internetversionen uppdateras kontinuerligt och innehåller mer om 'dina' intressanta arter än vad boken gör.

En recension av listan som bok finns i detta nummer av **LUCANUS**.

Tetropium aquilonium *Plavistshikov 1940, en ny rödlistad långhorning, EN – starkt hotad, Foto U. Nylander.*

➤ se.clubs.yahoo.com/clubs/entomologklubben?

Entomologklubben

En alldeles nystartad sida för oss svenska entomologer, där vi kan föra fram våra synpunkter på det mesta inom våra specialiteter. Den första tråden som tagits upp rörde sig om olika ljusfällor för fjärilsfångare (och fjärilar). Det är meningen att sidan ska fungera som en chat, där man snabbt kan få svar på sina frågor.

Du loggar in och registrerar dig, sedan är du med. Listan kan du få hem direkt till din e-postlåda om du önskar, vilket är smidigt.

Ansvariga är Micke Johannesson och Märten Nilsson. Bra initiativ!

SKALBAGGAR

➤ www.geocities.com/CapeCanaveral/Lab/5652/address.htm

E-mail Addresses of Beetles' collectors

Som rubriken anger är detta en källa till kontakter över hela världen med samma intresse som du! Entomologernas namn står i bokstavsordning, eller sök på ordning, familjenamn. Anmäl dig gärna själv till denna lista. Då och då kommer det säkert ett e-mail till dig med intressanta spörsmål!

➤ <http://www.sm.rim.or.jp/~tanida/stagbeetle.html>

Ekoxar en masse

Japansk ekoxesida på både japanska och engelska med många länkar för lika-sinnade! Man fastnar gärna för länge!

Cyclommatus tarandus

➤ www.uochb.cas.cz/~natur/cerambyx/cerambyx.htm

Longhorn beetles (Cerambycidae) of the west Palearctic region

En påminnelse från tidigare! Våra tjeckiska vänner, med bilder på vår egen hemsida, håller på att etablera sig som kanske världens bästa cerambycid-webmasters!

Cerambycidae

Longhorn beetles (Cerambycidae) of the West Palearctic region
presented by Michal Hoskovec and Martin Rejzek

Bilderna är av högsta klass. Med ständiga uppdateringar med vackra och spännande långhorningar från sina resor i bl a Iran kommer sidan att få fler och fler anhängare från hela världen. Expeditioner, värdväxter och adekvat litteratur har sina egna länkar på sidan. Tjusigt!

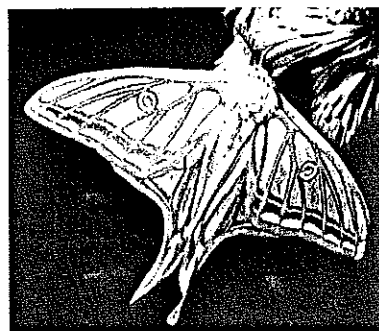
FJÄRILAR

➤ <http://wingsandthings.com/>

Wings and Things

En amerikansk firma som säljer tittskåp samt muggar och T-shirts med insektsmotiv. Tittskåpen innehåller monterade stora, iögonfallande insekter (mest fjärilar men också skalbaggar, trollsländor, cikador) för huggade spekulanter.

Priserna är höga, men bilderna på djuren är mycket vackra.

Graellsia isabellae spansk månspinnare, familj Saturniidae.

SPINDLAR

➤ research.amnh.org/entomology/spiders/catalog81-87/index.html

The World Spider Catalogue

Visserligen är spindlarna inga insekter, men jag tycker ändå att djuren måste få en chans att visa sig! Detta är en amerikansk sida där hela världens spindlar finns listade med auktor och rubbet. Om svenska spindelsamlare är det ont!

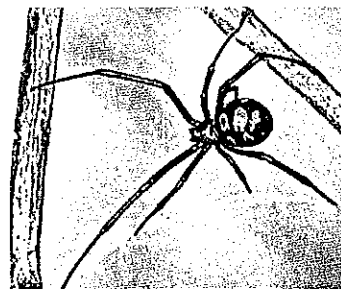

Världens största fågelspindel, goliatspindeln.

➤ <http://www.arachnophiliac.com/burrow/btstalk.htm>

An Introduction to Tarantulas and Scorpions

En alldeles utmärkt sida att surfa på om man inte är förskräckt för spindeldjur, förstås! Mycket information om de olika spindelgrupperna och deras liv och leverne, giftighet, kannibalism (!) och jaktmetoder. Rekommenderas!

Röda änkan, släkt med den svarta.

Förf:s adress: Borgvägen 10, 382 45 NYBRO

Landskapsinsekt — Blekinge Ekoxe *Lucanus cervus* Linneus

Lkoxehanen är Europas största och kanske mest egenartade skalbagge. Det breda huvudet med de långa, hornliknande käkarna ger honom ett imponerande utseende och gör att skalbaggen inte kan förväxlas med något annat djur. Honan är mindre och inte lika karakteristisk, ett förhållande som är mycket ovanligt bland insekter. Arten kan bli över 80 mm lång. "Oxe" syftar förstas på de väldiga käkarna. Ännu mer passande namn är danskans egghjort och tyskans Hirschkäfer (hjortbagge) eftersom käkarna/hornen är nägot grenade.

Ekoxen hör hemma i eklandskapet och är fortfarande lokalt ganska utbredd i den sydöstra delen av landet inte minst i de ekrika områdena i Blekinge, östra Småland, Öland och Östergötland. Ekoxen tycks föredra sol-exponerade sluttningar med ett glest ekbestånd där vännen når rotpartiet på träden. Eftersom områden med solöppna gammeleksbestånd blir allt sällsyntare, blir även ekoxen alltmer lokal och sällsynt.

Skalbaggen är framme under slutet av juni och i juli och man hittar den lättast på savande ekar. Flera individer

kan samlas på ett träd och där kan hanarna med hjälp av sina jättekäkar brottas med varandra. Det är honorna de kämpar om. Det finns en beskrivning från Tyskland där mer än 30 ekoxar påträffats på en savande ek. Merparten av baggarna, hannar och honor, utkämpade vilda bataljer med varandra om den eftertraktade maten. Framförallt i skymningen kan man med lite tur få se de jättelika baggarna komma flygande. Den karakteristiska siluetten med de uppåtriktade käkarna och den hängande kroppen avtecknar sig fint mot den ljusa kvällshimmeln. Larven, som behöver fyra-fem år för att utvecklas, lever i murken ved, särskilt stubbar och rötter. Ekstubbar är det vanligaste tillhålllet men även andra lövträdsstubbar och sågspånshögar kan duga.

Ekoxen förekommer i Mellan- och Sydeuropa. Den förekommer inte i övriga Skandinavien men har tidigare funnits i Danmark där den troligtvis har utrotats. Den är sedan den 1 januari 2000 fridlyst i hela landet och står som 'VU – sårbar' i den nya rödlistan.

Arten är utbredd i Blekinge, där den också är landskapsdjur. Självklart valdes den också till landskapsinsekt.

Text: Per Douwes.

Publicerat med tillstånd av Sveriges Entomologiska Förening. Övriga landskapsinsekter med bilder på SEF:s hemsida www.sef.nu

□ Forslund, M. (red.), Forshed, N. (teckn.). 2000. *Sveriges landskapsinsekter*. – Entomologiska föreningen i Stockholm. Stockholm.

Ekoxar – från Trekanten (t v) och Nybro.

Att samla skalbaggar i Islamiska Republiken Iran

OWE NODMAR

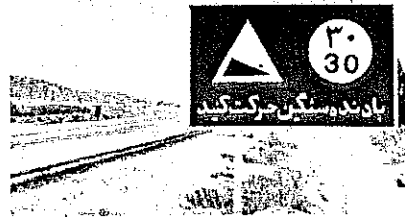
Fler ett antal entomologiska resor till Turkiet var det dags att vidga vyerna ytterligare. Därför tog jag från Juvansmåla, Roger Pettersson från Umeå och Jan Pettersson från Vadstena och löste var sin biljett på Iran Air med destination Teheran.

Fast fullt så enkelt var det inte. Förberedelserna började redan föregående höst. Roger hade kontakt med några tjecker som sommaren 1999 hade åkt med en Volkswagen-buss från Prag, genom Turkiet och ner till norra Iran. Under hösten fick jag kontakt med en matthandlare i Karlskrona som importerar persiska mattor. Han arrangerar också turistresor till Iran tillsammans med en iranska som bor i Stockholm. Meri Kiai, som hon heter, fick i uppdrag av mig att försöka ordna en resa för oss tre svenskar runt Elburz-bergen i norra Iran. Det gjorde hon också och den 13 maj reste Roger, Janne och jag till Iran. Roger hade lagt ner mycket tid på att gräva i entomologiska skrifter efter intressanta lokaler och allt utifrån hans idoga ar-bete utformades resrutten.

Vi anlände på kvällen till Teheran, en jättestad med ca 12 - 15 miljoner invånare. Meri mötte oss på flygplatsen och hon höll sedan ett vakande öga över oss i två veckor.

Efter natten i Teheran åkte vi mot öster i en Toyota Land Cruiser som kördes av den iranska chauffören Reza.

Alla vägs skyltar är på persiska vilket gör det svårt för en svensk att hitta rätt. Men kör man lite fel så blir det inte så kostsamt. Bensinen kostade bara 40 öre litern!

Vägs skylt, svår att förstå!
Foto: Owe Nodmar.

Söder om Elburz-bergen är klimatet ganska torrt och kargt. Sydost om Teheran går landskapet över i ren öken. På norrsidan och sluttningarna mot Kaspiska havet är däremot klimatet fuktigt. Ganska mycket regn, mycket lövskogar med bok, ek, ask, lind, al mm. Det är visserligen andra arter men landskapet påminner mycket om ädel-lövskogarna i södra Sverige och norra Europa. Skillnaden är de höga bergen.

Golestanskogen

Golestanskogen är en nationalpark ca 500 km nordost om Teheran. Här i den magnifika lövskogen lever brumbjörn, varg, kronhjort, rådjur, besoarget m.fl. tillsammans med en massa fåglar, kräldjur, spindlar, skorpioner och naturligtvis mängder av skalbaggar.

Vi var där en dag och uppehöll oss då längs en mindre flod. På den andra sidan av floden strosade en enorm vildsvinsgalt omkring. Vildsvinen lär bli betydligt större här i Iran och det märktes, eftersom detta var en riktig best.

Libythea celtis palpfjäril, en vacker dagfjäril.

Här fanns också ett mindre informationscenter, men allt var skrivit på persiska och därför var det bara bilderna som var förstälige för oss västerlänningar. Insektslivet var rikt med många för oss okända skalbaggar och en mängd vackra, stora dagfjärilar. Vi samlade mycket långhorningar, praktbaggar, jordlöpare mm. Långhorningarna tillhörde framför allt släktena *Plagionotus*, *Clytus*, *Chlorophorus*, *Phytoecia* och *Agapanthia*. Praktbaggar var av släktena *Agrius*, *Acmeodera*, *Anthaxia* och jordlöparna var av typ *Harpalus*, *Calathus*, *Laemosthenes*, *Pterostichus*, *Chlaenius*, *Brachinus* m.fl.

Det roligaste fyndet gjorde naturligtvis jag! Jag skulle fika och satte mig på den filt som Meri och Reza lagt ut till oss på marken. 10 cm från mig landade ett exemplar av den mycket vackra och rara långhorningen *Chalcaenesthes oblongomaculatus*. Janne och Roger blev

exalterade och återupptog genast bankningen och håvningen på träden och buskarna. Men tyvärr...

Gränsen mot Turkmenistan

Här är landskapet mycket platt och stäppen breder ut sig. Vi var ända framme vid gränsbommen vid Turkmenistan där kommersen var livlig. Vi köpte varsin australiensisk stråhatt som var tillverkad i Kina! Här på stäppen är *Blaps* och andra svartbaggar mycket vanliga. Under bladen av stora tistlar, kungsljus mm kryllade det av svartbaggar. Där fanns också jordlöpare men inte i samma antal.

Ute på stäppen övernattade vi i tält på en gammal nerlagd industritomt.

Tältplats.

Sisanganskogen

Detta är en skog av lite annan typ än Golestanskogen. Här i sluttningen mot Kaspiska havet är klimatet mycket fuktigare. Här växte jättelika lindar med mycket mossor, lavar och trädsvampar. I skogarna runt Elburz levde den kaspiska tigern, men den anses numera vara helt utdöd och den sista observerades på 1970-talet. Men vi letade efter betydligt mindre farliga djur. I en stor lindstubbe hittade Roger den egendomliga långhorningen *Parandra caspia*.

Ur några gamla lindstockar plockade vi *Oryctes* sp., *Dorcus* sp., Colydiidae och Tenebrionidae. I blommade nyponbuskar fanns flera arter guldbaggar, bl.a. en *Gnorimus*-art. Janne hittade långhorningen *Anoplodera scutellata*, samma art som finns mycket sällsynt i södra Sverige.

Janne och Roger undersöker stubbe.

Rascht

Dagarna vi tillbringade i omgivningarna av Rascht var mycket regniga. Här bodde vi på ****-hotellet Kadus. Detta ligger också vid Elburz sluttningar. En av dagarna körde Reza oss upp längs en strid flod. Därefter fotvandrade vi i regnet 6 - 7 km tillbaka till hotellet. Jag uppehöll mig till stor del vid den forsande floden. Under stenar var *Chlaenius vestitus* allmän. Där fanns också minst fyra olika *Bembidion* samt dessutom *Calathus*, *Harpalus*, *Pterostichus*, *Brosicus* m.fl. Roger hittade bl.a. långhorningarna *Morinus verrecundus* på al och en *Molorchus*-art. Vid floden uppehöll sig också flera försärlor.

Norra Iran är ett viktigt område för flyttfåglar som häckar i norr. Vid Rascht besökte vi en stor lagun som är naturskyddad eftersom mycket änder,

gäss, vadare m.m. övervintrar och häckar här.

Vi åkte båt på lagunen som börjar växa igen av en från Sydostasien införd vattenväxt. Fågellivet bestod av olika hägrar, ibis, änder, ängs- och kärrhökar. Grodor var vanliga och en groda hoppade t.o.m. upp i vår båt. Vi såg också många fiskare vilket tyder på att det finns mycket fisk i den grunda lagunen. Båtfärden avslutades med en snabb tur ut genom sundet och ut på Kaspiska havet. Sjöfarten och handeln på Kaspiska havet är omfattande och vi såg båtar med hemmahamnar i Turkmenistan, Azerbadjan, Kazakstan och Ryssland. Kommersen var livlig och vi blev erbjudna att köpa starka varor som är vanliga vid den norra ryska kusten men extremt ovanliga i Iran.

Ardabil

Nu hade vi lämnat de kustnära delarna mot Kaspiska havet och kommit upp på lite högre höjder. Kaspiska havet ligger 30 m under världshaven och nu var vi uppe på ca 1800 m.ö.h. Vi hittade betade ängar med *Dorcadion* sp. I bäckfåran fanns många *Cicindela*, liknande den svenska *campestris*. Andra jordlöpare var *Zabrus*, *Cymindis*, *Ditonus*, *Laemosthenus* och flera arter Tenebrionidae. Roger hittar naturligtvis långhorningar, bl.a. *Oxytia argentata*, *Phytoecia*, *Cortodera* m.fl. I fårspillning fann jag två olika *Geotrupes*-arter.

Hamadan

Hamadan är staden vilken perserna säger är äldre än historien. Man vet att staden förstördes av fientlig arme för ca 4000 år sedan. Staden var gammal

redan då och uppe på ruinerna av den gamla staden är nuvarande Hamadan byggt. I Lonely Planets reseguide läste vi att man hade ett fint naturhistoriskt museum i Hamadan. Trots att det var en av islams största helgdagarna öppnade de portarna för oss svenskar. Det var mycket intressant. De hade häpnadsväckande mycket insekter i samlarna.

Religiös högtid i Hamadan.

Utanför satt ett gäng tjejestudenter i sina svarta slöjor och hade picknick under ett stort träd. De var minst lika fnittriga som svenska flickor och mycket nyfikna. De frågade oss om Internet och allt

möjligt och vi bytte våra e-adresser med dem.

Sammanfattning

Intrycket av resan är positivt. Till viss del får man en felaktig uppfattning genom att läsa om Iran i svenska tidningar. Irans kultur är otroligt gammal och rik.

På jakt efter jordlöpare i vägkanten.

Totalt tillbringade vi 5620 km i Toyota Land Cruisern på de iranska vägarna där trafikulturen inte heller är lik den svenska. Jag kan till slut berätta att Meri numera titulerar en av oss med Mr. Susk, som är ett för oss entomologer mycket användbart persiskt ord. Det betyder nämligen insekt.

Förf:s adress: Juvansmåla, 370 34 Holmsjö.

TIPS — Digitala bilder

Ett enkelt sätt att få fram digitalbilder av monterade djur utan digitalkamera är genom att använda en scanner om sådan finns! Denna maskin fungerar utmärkt som digitalkamera. Näla djuret i en ask som sedan placeras upp och ner med objektet nära glasskivan, scanna och redigera bilden i något grafikprogram om det behövs. Spara i JPEG-format och bifoga den vid behov.

Jag har testat med fullt godtagbart resultat, dock sämre med smådjur. Bilderna blir inte lika perfekta som genom att scanna papperskopior, men till att skicka för artbestämning räcker kvaliteten oftast bra. Lycka till!

/Red.

Fler tankar om de melanistiska björkmätarna

PER-OLOF WICKMAN

Jonathan Wells diskuterar i en artikel i **LUCANUS** (2000: 16-18, ursprungligen publicerad i *The Scientist* 1999, 13:11) evolutionen av industrimelanism hos björkmätaren (*Biston betularia*). Författaren ifrågasätter om detta klassiska exempel på naturligt urval verkligen är resultatet av selektion för kamuflage mot fågelpredation. Wells hävdar, att

- 1) de mörka och ljusa formernas utbredning inte helt speglar graden av föreningar
- 2) melanismen, som nu försvinner när föreningarna minskar, försvinner fortare än vad lavarna kommer tillbaka
- 3) björkmätarnas naturliga viloplats inte är på trädens stammar, vilket varit utgångspunkt för de flesta experiment.

Med tanke på dessa invändningar anser Wells att björkmätaren inte bör användas i läroböcker som ett exempel på hur det naturliga urvalet fungerar. Författaren har också invändningar mot att man visar bilder i läroböcker på björkmätare som sitter på trädstammar, vilket inte är "normala" viloplats för björkmätare. Han skriver till och med att "björkmätare inte vilar så i det fria".

Ett öländskt exemplar av *Biston betularia* f. *typica*.
Foto: Bengt Andersson, Lenstad 4 juli 2000.

Lärobok

Eftersom jag är medförfattare till en lärobok i biologi för gymnasiet där björkmätaren används som exempel på det naturliga urvalet, så finns det anledning att kommentera Wells artikel. Jag själv har inte forskat om just melanism, men jag har ägnat många år åt forskning inom evolutionär ekologi och problem förbundna med evolution genom naturligt urval. När jag nyligen skulle revidera evolutionsavsnittet inför den nya upplagan av vår biologibok (Karlsson m.fl. 2000) var det därför naturligt att konsultera den forskning som finns kring björkmätaren.

Inte så enkelt

Av särskilt intresse är Michael E. Majerus (1998) bok "Melanism: Evolution in Action". I denna bok, som utförligt behandlar melanism hos framförallt insekter, ägnas två hela kapitel åt björkmätaren. Majerus har själv forskat om detta problem i många år. I boken går han igenom de tre argumenten ovan (och en rad andra resultat och argument). Bilden som framträder är mycket komplex och många detaljer i den traditionella historien om björkmätaren är verkligen fel eller behöver undersökas ytterligare, precis som Wells konstaterar.

Utän tvekan är det en förenkling att i experiment utgå från att björkmätaren vilar sig på trädens stammar. Men att påstå att de inte gör det alls, är också

en förenkling. Mycket tyder på att björkmätaren vanligen vilar sig på undersidan av grenar, som kan vara mer eller mindre lavklädda. Men björkmätaren vilar sig också ibland på stammar. Det är alltså inte fel att visa ett foto med björkmätare på en trädstam.

Inte fel i grunden

Men trots de invändningar som finns, så innebär dessa framförallt enligt Majerus, att det är de kvantitativa slutsatserna som bör ifrågasättas. Hur stor roll spelar andra faktorer än naturligt urval för den exakta frekvensen av olika former av björkmätaren i olika områden? Vilken roll spelar migration och björkmätarens val av viloplats? Detta betyder att den förenklade version som ges i läroböcker inte är fel i grunden.

Majerus skriver (sidan 116, min översättning) att "det är viktigt att betona, enligt min åsikt, att den stora mängd data som har insamlats sedan Kettlewells ursprungliga predationsuppsatser (Kettlewell 1955a, 1956) inte underminerar de grundläggande kvalitativa härledningarna från det arbetet. Olika stor predation från fåglar på *typica*- [den ljusa formen] och *carbonaria*-formerna [den mörka formen], i miljöer som är påverkade av olika grader av industriföreningar, är det främsta

skälet till evolutionen av melanism hos björkmätaren."

Ett väl undersökt fall av naturligt urval

Det finns många studier av det naturliga urvalet i naturen (se t.ex. Endler 1986 och Majerus 1998), men inget exempel förblir utan komplikationer när det undersöks närmare. Fortfarande är industrimelanism hos björkmätaren ett av de bäst undersökta fallen av naturligt urval. Dessutom behandlar exemplet en fullt synlig egenskap med ett enkelt samband till livsduglighet. Eleverna behöver inga djupare kunskaper i biologi för att förstå detta samband.

Svårt med experiment

Men av vad som framgått ovan och från Wells artikel så ger björkmätaren också utmärkta möjligheter till att fördjupa diskussionen. Detta kan ge insikter om hur svårt det kan vara att med experiment entydigt fastställa orsakerna till ett förlopp eller fenomen. Alla sådana detaljer finns det inte utrymme för att utveckla vare sig i en lärobok eller i en populärvetenskaplig tidskrift. Jag rekommenderar därför alla som är intresserade att läsa Majerus bok för att få mer av historien.

Referenser

- Endler, J.A. 1986. Natural selection in the wild. -Princeton: Princeton University Press.
- Karlsson, J., Krigsman, T., Molander, B.-O. & Wickman, P.-O. 2000. -Biologi A med Naturkunskap A. Stockholm: Liber.
- Majerus, M.E. 1998. Melanism: Evolution in Action. -Oxford: Oxford University Press.

Förf:s adress: Larsbodav. 50, 8tr. 123 41 FARSTA

Inventering av skalbaggar i Brunsskogen, Ronneby kommun

OWE NODMAR

Denna undersökning har skett på uppdrag av Ronneby kommun med syfte att få underlag för den framtida skötseln av Brunsskogen.

Metodik

Brunsskogen har besökts ett antal gånger under året med början i april fram t.o.m. september. De insamlingsmetoder som har använts är handplockning, slaghävning, bankning av träd och buskar, sållning av död ved samt att på natten lysa med ficklampa på högstubbar. Några arter har också konstaterats genom deras typiska angrepp och larvgångar.

Jag har också några gånger varit med fjärilsinventeraren Benny Henriksson på natten då han fångat fjärilar vid lampa.

En undersökning som denna ger ingalunda en heltäckande bild av vilka arter som lever i Brunsskogen. Många är små och lever naturligt undanskymt i små populationer och därmed är det lätt att förbise dem. Den ger ändå en god uppfattning vilka naturvärden som finns.

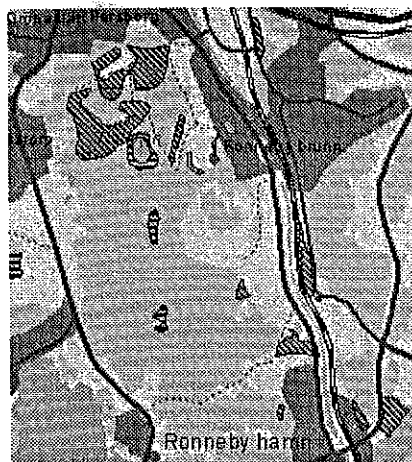
De områden som jag koncentrerat mig på är de områden som idag har biotopskydd. Se karta.

Entomologiska förutsättningar

Brunsskogen är starkt påverkad av människan och av att delar sköts nästan som en park. Riktigt stora jätteträd

förekommer sparsamt men det finns ett antal intressanta träd (framför allt bok och ek) med död ved, tickor, håligheter och mulm. Död ved (rishögar) som ligger på marken eller runt de stora träden förekommer mycket sparsamt eller saknas helt. *I en naturbokskog beräknar man att 20 - 40 % av all ved är död ved.*

Variationen i ljusinsläpp är ganska hög. Trots detta negativa hittar man hotade vedlevande skalbaggar, vilket tyder på att området är värdefullt och att det finns goda möjligheter för dessa att leva vidare om skogen sköts på ett för dem riktigt och gynnsamt sätt.

Karta över Brunsskogen

Förteckning över funna arter vid denna undersökning i Brunsskogen

Artlistan är inte komplett eftersom mycket vanliga arter inte alltid har antecknats.

Hotkategorier

o Försvunnen **RE** (Regionally Extinct)

Artlista

Nebria brevicornis
Notiophilus aquaticus
Notiophilus biguttatus
Carabus nemoralis
Carabus hortensis
Carabus violaceus
Cychrus caraboides
Bembidion lamprose
Bembidion bruxellense
Platyrus obscurus
Amara aulica
Dromius agilis
Dromius quadrimaculatus
Ptenidium nitidum
Pteryx suturalis
Anisotoma humeralis
Anisotoma glabra
Agathidium badium
Nevrapphes elongatulus
Oiceptoma thoracica
Dendroxena quadrimaculata
Phosphaga atrata
Platydacus stercorarius
Lathrobium brunneipes
Biblorus bicolor
Euplectus karsteni
Euplectus brunneus **NT**
Bryaxis puncticollis
Anthobium unicolor
Anthobium atrocephalum
Scaphidium quadrimaculatum
Habrocerus capillaricornis
Sepedophilus testaceus
Tachinus subterraneus
Ocytus olens
Microcara testacea
Cyphon coarctatus

Cyphon padi
Geotrupes stercorarius
Geotrupes stercorosus
Aphodius rufipes
Serica brunnea
Melolontha melolontha
Phyllopertha horticola
Cetonia aurata
Petosia cuprea
Gnorimus nobilis **VU**
Lucanus cervus **VU**
Dorcus parallelipedus **NT**
Platyderus caraboides
Sinodendron cylindricum
Dictyoptera aurora
Cantharis pellucida
Cantharis rufa
Rhagonycha lutea
Rhagonycha limbata
Rhagonycha lignosa
Malthodes spathifer
Agrypnus murinus
Athous niger
Athous haemorrhoidalis
Limonium aeneoniger
Denticollis linearis
Cidnopus minutus
Prosternon tessellatum
Hypoganus inunctus **NT**
Ampedus pomonae
Ampedus pomorum
Ampedus balteatus
Melanotus castanipes
Dalopius marginatus
Melasis buprestoides **NT**
Ctesias serra
Anobium fulvicorne **NT**
Hylocoetus dermestoides
Thanasimus formicarius
Dasytes niger

o Akut hotad **CR** (Critically Endangered)

o Starkt hotad **EN** (Endangered)

o Sårbar **VU** (Vulnerable)

o Missgynnad **NT** (Near Threatened)

o Kunskapsbrist **DD** (Data Deficient)

Dasytes obscurus
Dasytes plumbeus
Cordylepherus viridis
Malachius bipustulatus
Brachypterus glaber
Rhizophagus nitidulus
Atomaria umbrina
Triplax russica
Mycetaea subterranea
Endomychus coccineus
Coccidula rufa
Chilochorus renipustulatus
Tythaspis sedecimpunctata
Calvia quatuordecimguttata
Psallobora vigintiduopunctata
Aphidecta obliterata
Lathridius minutus
Enicmus testaceus
Dienerella elongata
Thes bergrothi
Corticarina gibbosa
Cis alter
Cis jaquemartii
Cis setiger
Cis bidentatus
Cicones variegates **VU**
Bitoma crenata
Oedemera virescens
Pyrochroa coccinea
Schizotus pectinicornis
Cerylon fagi
Cerylon histeroideus
Cerylon ferrugineum
Bolitophagus reticulatus
Eledona agricola
Diaperes boleti
Prionychus ater
Anaspis frontalis
Anaspis rufilabris

Metoeus paradoxus <i>Ny för Blekinge</i>	Monochamus sutor	Strophosoma melanogram- mum
Conopalpus testaceus <i>NT</i>	Acanthocinus aedilis	Strophosoma capitatum
Arhopalus rusticus	Tetrops praeusta	Tychius picirostris
Rhagium mordax	Orsodacne cerasi	Curculio venosus
Rhagium inquisitor	Clytra quadripunctata	Curculio nucum
Anoplodera rubra	Chrysomela populi	Curculio salicivorus
Anoplodera reyi	Crepidodera fulvicornis	Rhynchaenus fagi
Leptura quadrifasciata	Spheroderma testaceum	Rhynchaenus rusci
Leptura maculata	Anthribus albinus	Rhynchaenus quercus
Leptura melanura	Pselaphorhynchites aequatus	Magdalis armigera
Leptura nigra	Apoderus coryli	Pissodes pini
Alosterna tabicolor	Ottiorhynchus raucus	Hylesinus fraxini
Plagionotus arcuatus	Phyllobius pyri	Scolytus ratzeburgi
	Phyllobius argentatus	Scolytus intricatus
	Brachyderus incanus	

Kommentarer till artlistan

Samtliga av mig funna "rödlistade" skalbaggar är helt beroende av döende eller död ved, ofta tillsammans med olika svampar.

Euplectus brunneus Hotkategori *NT*

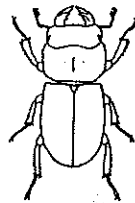
En klubbhornsbagge, mycket liten, som påträffas i ihåliga träd, under lös bark, bland löv och mossor intill gamla murkna träd. Funnen inuti håligheten av en högstubbe av bok.

Lucanus cervus Ekoxe. Hotkategori *VU*

Ekoxen, Blekinges landskapsdjur, är rapporterad från Brunnsområdet bl.a. av personalen på Naturrum, men arten har inte iakttagits av mig under denna undersökning. Förutsättningar är dock goda för en fortsatt livskraftig population. Murken ekved utgör normalt larvens utvecklingsplats men den förekommer även i andra lövträd, bl.a. i rötterna på riktigt grov hassel. Larven har normalt en 5-årig utveckling.

Ekoxen är fridlyst i hela landet fr.o.m. 1 januari 2000.

Dorcus parallelipedus Bokoxe. Hotkategori *NT*

Bokoxe ♂ *Dorcus parallelipedus* (naturlig storlek)

En släkting till ekoxen vars larv utvecklas i gamla murkna stammar, stubbar och på marken liggande grenar av framför allt bok men även ek. Sällan i andra trädslag. Larven har en flerårig utveckling och man hittar ofta larver av olika ålder i samma stubbe. Fragment (huvud och halssköld) funna vid roten av en grov högstubbe av bok.

Gnorimus nobilis Ädelguldbagge. Hotkategori *VU*

En guldbagge vars larver lever i multnande stammar och stubbar av diverse trädslag. Den förekommer mycket lokalt, men kan på lämpliga lokaler förekomma i stort antal. Den är en solälskande blombesökare som jag hittade i Dofträdgårdens blommande rosbuskar.

Hypoganus inunctus Blankknäppare Hotkategori *NT*

Lever under bark och svampig ved av döda lövträd. Bankad från buskar i ängen med High Land Cattle boskap.

Melasis buprestoides Hotkategori *NT*

En halvknäppare som lever i och på solexponerade, torra döda stammar och stubbar av lövträd, särskilt bok och avenbok.

Anobium fulvicorne Hotkategori *NT*

En trägnagare som lever framför allt i asp, sälg och lind, men även andra lövträd. Bankad från buskar i ängen med High Land Cattle boskap.

Cicones variegates Hotkategori *VU*

En liten barkbagge som lever sällsynt i gamla stammar och stubbar av bok tillsammans med svamp (*Ustulina* sp. och *Hypoxylon* sp.). Ett antal exemplar sällade ur en 30 cm hög, gammal svampig bokstubbe strax v. om Trollsjön.

Conopalpus testaceus

Ekgrenbrunbagge. Hotkategori *NT*

En skalbagge vars larv lever i murken lövträdsvod, t.ex. nedfallna ek- och bokgrenar. Bankades på ekbuskar väster om Wienerkaféet.

Metoeus paradoxus

Lever som parasit i getingbon och visar sig mycket sällan i det fria. Är förmodligen vanlig men mycket svår att finna p.g.a. sitt levnadsätt. Ett ex. tagit i samband med fjärilsfångst på natten. Första fyndet i Blekinge.

Vespa crabro Bålgeting

Flygande bålgetingar har jag sett vid Dofträdgården och jag har också observerat den i samband med fjärilsfångst på natten. I bålgetingens bo

lever det insekter som anses hotade, bl.a. bålgetingkortvingen *Velleius dilatatus* *VU* och bålgetingfuktbaggen *Cryptophagus micaceus* *NT*. Dessa två skalbaggar torde också finnas i Brunnskogen, men kan av förställiga själ vara svår att observera.

Synpunkter på den framtida skötseln

Den norra delen av området är skött med tanke på park och strövområde. Man har noggrant städad bort det mesta av den döda ved som normalt skulle ha funnits på marken, i trädkronor etc. Avsikten med detta har förmodligen varit att få området att se "estetisk" tilltalande ut och bjuda på en härlig och vacker naturupplevelse när man promenerar genom skogen.

Problemet med detta synsätt är att man kraftigt missgynnar den fauna och flora som är beroende av död och döende ved. Dessa djur och växter har till uppgift att bryta ner den döda veden. Eftersom det är ett mycket stort antal organismer som lever på, i och av död ved har många av dessa blivit mycket sällsynta i den svenska skogen och därför hotas de av att helt försvinna. Därför är det mycket viktigt att de personer som skall sköta om för naturvärden värdefulla skogar får förståelse och kunskap om hur dessa organismer lever, hur man gör för att spara och återskapa lämpliga miljöer för dem. Dessa miljöer skall skapas så variationsrika som möjligt. En del skall vara skuggiga, andra solexponerade. Död ved ovan mark, på marken, delvis under marken, helt under marken och uppe i trädkronorna. Samma sak gäller för de stora träden,

alltså så variationsrik miljö som möjligt. Hålträd skall sparas och man kan mycket väl tänka sig att kapa av några stora grenar där det kan bildas nya håligheter med mulm. Detta gäller bl.a. vid de stora högstubbarna av bok, där man måste se till att det skapas efterträdare och succession. Annars är risken stor att bokoxen med flera arter försvinner för gott från Brunnsskogen.

Ett sätt är att för denna fauna och flora skapa s.k. faunadepåer på lämpliga platser där vedlevande organismer kan leva. Detta kan t.ex. göras så att man längs med stigar städar bort död ved och sedan lägger riset, grenar, stockar etc. i högar ett stycke in i skogen där de inte stör det estetiska intrycket av en "vacker skog". Det är också pedagogiskt

viktigt att man upplyser allmänheten om dessa faunadepåer och att "en riktigt vacker och naturlig skog förutom träden till största delen består en oerhörd massa olika insekter, svampar, lavar mm". Det är också viktigt att man förstår att de allra flesta arterna av vedlevande insekter inte är några primära skadegörare utan att de kommer till veden först när den börjar dö eller redan är död.

Som första kommun i Sverige har Lunds kommun inrättat faunadepåer i och runt tätorterna. Detta är ett mycket lovvärt initiativ som jag tycker mycket väl skulle kunna tillämpas i Brunnsskogen och andra lämpliga platser i Ronneby kommun. Mer om detta kan läsas i Sörensson, 2000.

Litteratur

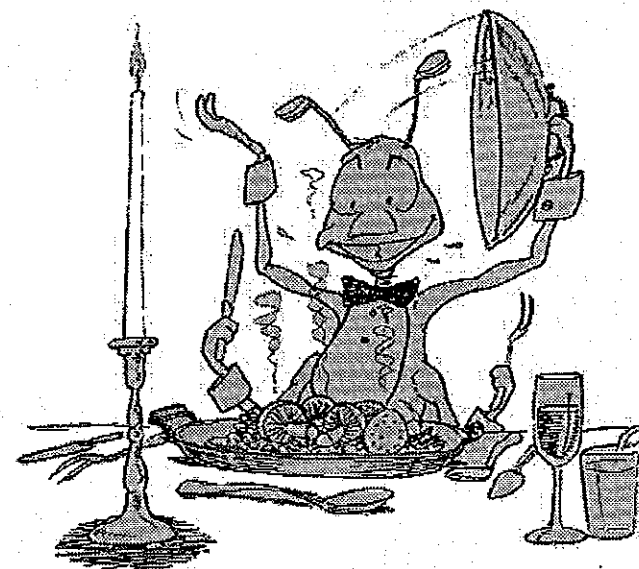
- ☐ Mattsson, L. 1973. Blekingenaturen och dess ytformer. –Blekinges Natur Årsbok 1972.
- ☐ Marklund, S. 1983. Naturskogar i Blekinge, ekologi - naturvård. –Länstyrelsens naturvårdsenhet, med. 1983:5.
- ☐ Bergemudd, L., Hugne, K., Johansson, C., & Lundgren, U. 1985. Upptäck naturen i Blekinge.
- ☐ Ehnström, B. & Waldén, H. 1986. Faunavård i skogsbruket – den lägre faunan.
- ☐ Andersson, L. & Appelqvist, T. 1990. Istidens stora växtätare – utformade de nemorala och boreonemorala ekosystem? En hypotes med konsekvenser för naturvården. –Svensk botanisk tidskrift 84: 355 - 368.
- ☐ Gårdenfors, U. & Baranowski, R. 1992. Skalbaggar anpassade till öppna respektive slutna ädellövskogar föredrar olika trädslag. –Ent. Tidskr. 113: 1-11.
- ☐ Lundberg, S. 1995. Catalogus Coleopterorum Sueciae.
- ☐ Rundlöf, U., & Nilsson, S. G. 1995. Fem Ess-metoden. Spåra skyddsvärd skog i södra Sverige.
- ☐ Hultengren, S., Pleijel, H. & Holmer, M. 1997. Ekjättar – historia, naturvården och vård.
- ☐ Sörensson, M. 2000. Sällsynta insekter i park- och kulturmiljöer. –Lunds kommun, Park- och naturkontoret. www.lund.se/hoje
- ☐ Gårdenfors, U. (ed.). 2000. Rödlistade arter i Sverige 2000 – The 2000 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Förf:s adress: Juvansmåla, 370 34 Holmsjö.

Insekterna var först! (4)

BENGT ANDERSSON

Gourmander

Människorna har länge prisat exotiska och välsmakande rätter. Tryffel berikar vissa av dem till en mycket angenäm smakupplevelse, och svampen är därför mycket eftersökt för detta ändamål – fastän tyvärr mycket sällsynt.

Äkta tryffel är fruktkropparna till *Tuber melanosporum* Vittadini, en svamp med anknytning till träd, särskilt ek. På grund av att den växer underjordiskt är det svårt att få tag i den. Emellertid har man upptäckt att grisar (s k tryffelsvin) och hundar kan lokal-

isera den karakteristiska tryffeldoften av dimetylsulfid - $(\text{CH}_3)_2\text{S}$ - med hjälp av sitt luktsinne.

Nu är det så att observanta människor sedan länge vetat att flugor av släktet *Suilla* (Diptera: Heleomyzidae) livnär sig på äkta tryffel! Dessa vakna spanare ligger på marken för att notera flugornas flykt, som kommer att avslöja tryfflarnas läge i jorden.

De här flugorna gillar följaktligen också denna eminenta gourmetkrydda, och de har säkert gjort detta under långa tider före oss!

Referenser

- ☐ Akre, R. D., Paulson, G. S. & Catts, E. P. 1992. Insects did it 1ST. ISBN: 0877705178.

Skåneminnen

BENGT Å. BENGTTSSON

Under min studietid i Lund 1966-1970 passade jag på att njuta av den spännande, skånska naturen. I synnerhet den sydöstra delen besöktes, där Sandhammaren blev ett återkommande exkursionsmål. Med en nyinköpt, begagnad "folkasnurra" (en förklaring till de yngre läsarna: det rörde sig om Volkswagen 1200 årsmodell 1961) kunde jag nå klassiska fångstlokaler inom någon timme.

Även efter att jag lämnat Lund 1971 besökte jag, liksom många andra, Skåne som hyser så många spännande insektsarter. Naturligtvis upplevde man en del minnesvärda händelser, särskilt i mötet med olika människor i vår Herres hage. Det var förstas inte alltid sådana möten var av det njutbara slaget. Här är några episoder som särskilt etsat sig in i minnet, den första dock utan att några andra människor var inblandade.

Bland Ferdinand och blommor

Den 13 juni 1970 for jag ut till Vombsjön och upp mot ett fint område norr om Övedskloster, på vägen till Östra Kärrstorp. Jag hade vid några tillfällen tidigare varit där på dagtid och samlat och tittat på rara växter, bl.a. lundviva (*Primula elatior*) med sin nära nog enda svenska växtplats här. Någon gång hade jag också samlat på natten.

Det blåste friskt från norr men var varmt och soligt. Jag parkerade bilen och gick runt i terrängen. Det flög inte särskilt mycket, men plötsligt såg jag

en liten brunaktig mätare driva med vinden ut över ett taggtrådsinhägnat betesfält, där en större flock ungdjur betade av den frodiga grönskan. De lyfte på huvudet och tittade åt mitt håll när jag snabbt ålade mig under taggtråden och in på fältet, vilt fåktande med häven. Jag fick in mätaren och konstaterade, att det var en vanlig bokgördelmätare (*Cyclophora linearia*).

Jag strosade sakta tillbaka mot platsen där jag ålände hade intagit fältet. Ungdjuren kom rusande mot mig, men med ett svep med häven fick jag flokken att stanna i en halvcirkel runt mig. Ungnöten stod förstenade med frambenen framsträckta och bligade på mig. Jag hade situationen fullständigt under kontroll – trodde jag. Strax såg jag en stor bjässe i bakgrunden, huvudet högre än de andra ungdjuren, baxa sig fram som en stridsvagn mellan de mindre släktingarna, i tydlig avsikt att ta sig en närmare titt på mig. Farten hos den stora tjuren ökade och jag insåg att jag omedelbart måste påbörja en snabb reträtt. Jag hade 20-30 meter till taggtrådsstängslet och började springa för glatta livet. Nu var tjuren ute ur klungan och satte av efter mig. Jag nådde taggtråden strax före 1000-kilosbesten och kastade mig raklång på marken och gled av farten under den lägsta taggtråden med ansiktet före in ibland buskar och bråte. Häven hade jag med mig och mätaren var kvar. Den sitter

nu i samlingen som ett minne av det snabbaste 20-meterslopp jag någonsin gjort.

"Jakt" i Öved

Någon gång i augusti 1970 åkte Göran Samuelsson och jag ut till samma lokal i Öved. I den fina sydslutningen växte en vacker ädellövskog med alm, bok, ek och hassel. Marken täcktes av tät bestånd med skogsbingel. I slutningen rann en liten bäck och i den flacka ravinen växte bl.a. blekbalsamin (*Impatiens parviflora*) i stora mängder. Här tog jag för första gången nätådrig parkmätare (*Eustoma reticulata*), vars larv lever av balsamin.

Denna kväll var vädret utmärkt och vi såg fram mot trevliga fynd. Vi kom överens att täcka området på bästa sätt, och Göran föreslog att han kunde sätta upp en lampa några hundra meter upp i backen invid en västgående tvärväg. Där var omgivningarna kanske inte så rika, men man vet ju aldrig... Självt höll jag till nere vid bäcken.

Jag lämnade av Göran på hans utsedda lampplats och åkte sedan tillbaka ner, parkerade bilen i sydslutningen och hängde ut några beten längs vägen. Från det minimala bagageutrymmet plockades fångsttiraljerna ut. Jag körde med bilbatteri och 20 W lysrör på den tiden. En fattig student hade inte råd med något elverk. En del lättare utrustning förvarade jag i en rosa plastpåse, som jag lämnade nästan tom på pinaler framför bilen. Något parkeringsljus hade jag inte på, eftersom trafiken på vägen under natten var obetydlig.

Då jag bar ner prylarna till lampplatsen vid bäcken passerade

dock en bil norrut mot Östra Kärrstorp.

Allt var klart! Jag tände lysröret, tog på mig pannlampan och kollade betena. Inget hade kommit på dem så jag återvände till lampan. Bäckens porlade muntert och utestängde ljud från grannskapet. Plötsligt hörde jag bildörren till "folkan" slå igen. Jag ropade upp mot vägen.

– Är det du, Göran?

– Vem är ni? fick jag till barskt svar och det var absolut inte Görans röst.

Jag satte kurs upp mot vägen och möttes av två stora karlar med ficklampor och grova käppar i händerna. Den ene av dem viftade med mina bilnycklar för att liksom visa att "här bestämmer vi". Han verkare vara ledaren av de bägge.

– Vad håller ni på med här? frågade han.

– Jag samlar fjärilar, sa jag.

– Har ni begärt tillstånd för det?

– Nä, det behövs väl inte när man är så här långt ute i skogen? försvarade jag mig ängsligt.

– Det ska ni nog göra ändå om ni inte vill ha trubbel. Vi har en hel del tjuvjakt här så vi vill inte ha folk rännande i skogen hur som helst, mullrade ledaren hotfullt.

Jag plockade fram en giftburk, dit jag nyligen förpassat en fjäril. Jag visade de bägge männen innehållet för att bevisa mitt uppsåt. Ledaren grymtade misstänksamt.

Strax hördes steg uppifrån backen och ner kommer Göran med två andra män i släptåg. Vad var på gång?

De fyra ställde sig framför oss och förhörde oss ytterligare om vad vi höll på med. När Göran antydde, att de

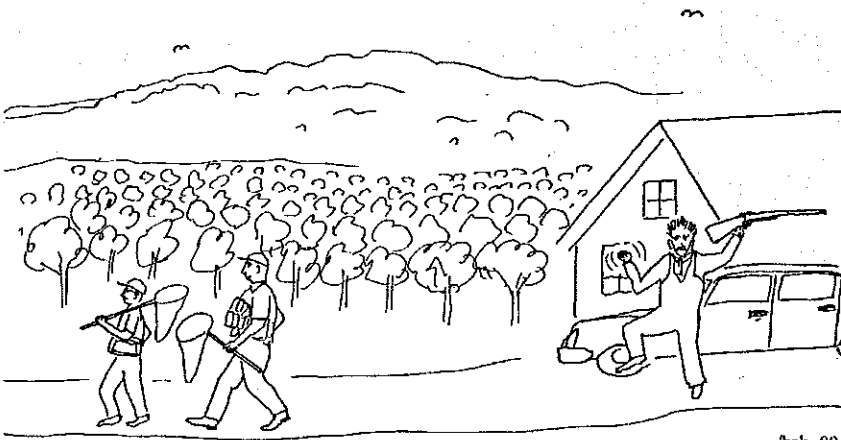
gjort sig skyldiga till egenmäktigt förfarande när de gick in i bilen och tog nycklarna, härskade de till ännu mer. Stämningen var hotfull, men så småningom fick vi en förklaring till deras agerande.

Den man som agerat ledare var jakt-tillsyningsman på Östra Kärrstorps ägor. De hade tidigare haft problem med tjuvjägare, som skjutit kronhjort. När tillsyningsmannen och en kompis till honom passerade min bil med den rosa plastpåsen på marken, trodde de, att det låg en hjortlunga och andra inälvor där. De hade dessutom kallat

på ytterligare två personer och med militärisk taktik angripit oss två förmodade tjuvjägare samtidigt.

– Ni är inte välkomna hit om ni inte ringer i god tid och förvarnar oss, fortsatte ledaren. Och nu kan ni plocka ner era grejor och försvinna härifrån.

Vi insåg att de inte var mottagliga för några argument om allemansrätt så vi accepterade motvilligt deras ovänliga uppmaning och återvände till lamplaternerna. Efter att ha plockat ihop våra saker körde vi ifrån Öved med stor olustkänsla. Jag återvände aldrig dit mer för nattfångst.

/bab -00

Vilda Västern vid Stenshuvud

Den 13 augusti 1976 åkte Ingvar Svensson och jag i Ingvars Mercedes-buss till Södra Stenshuvud för eftermiddagsfångst.

Vi parkerade vid Skogsdala norr om Rörum och gick upp mot ädellövskogen. För första gången fick jag se ett bo av hasselmus, vackert inrett i en buske på den soliga sydslutningen.

Vi vandrade österut i skogen men fick väl inget av värde förutom en serie avenbokvikbladmal (*Parornix carpinella*), en inte alltför vanlig art i Sverige. När vi nådde stranden tog vi av söderut och efter en stund hittade vi en körväg som ledde åt det håll där bussen stod parkerad.

När vi passerade ett hus mitt i en fruktodling kom en man i blåställ ut-

rusande från ett bostadshus och skällde på oss på bredaste skånska och med en ljudstyrka som skulle ha varit en klar merit i militära sammanhang.

– Här får ni för h-e inte gå! Ni gör intrång! Försvinn, annars...!!!

Ingvar, som inte är av den lätt-skrämda typen, bad honom lugna ner sig. Vi skulle ju bara gå till bussen och dessutom utnyttjade vi bara allemansrätten. Det sista var väl ett diskutabelt argument men dock något man kunde ta till i det uppkomna läget.

– Det ger jag f-n! Ni får gå tillbaka där ni kom ifrån! Här ska ni inte fram! skrek den upprörde fruktodlaren med samma decibelstyrka som tidigare.

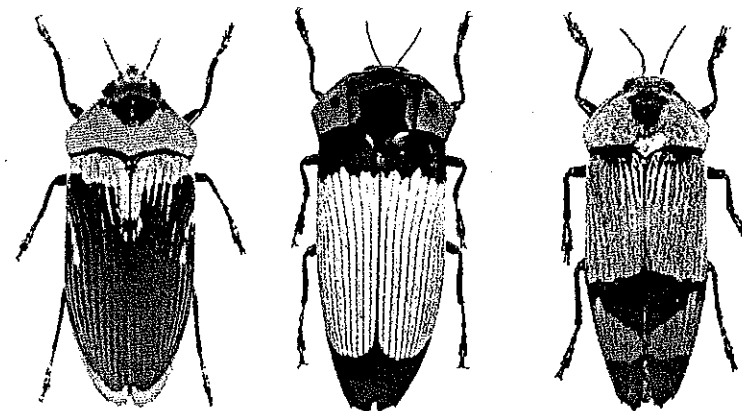
Vi struntade i mannens hotelser och gick likväl vidare. Mannen rusade in i huset och hämtade ett hagelgevär,

slängde sig och bössan i sin Volvo 145:a och körde med tjutande motor och slirande hjul efter oss. Vi kastade oss åt sidan när han kom farande för att inte köras över. Ännu hade han inte greppat vapnet i framsätet. Han fortsatte att skälla ut oss, fullständigt från sina sinnen, och använde hela det öst-skånska svordomsförrådet och säkert också flera helt nyuppfunna tillvitelser.

Situationen var milt uttryckt ansträngd. Vi såg på vapnet, som låg hotfullt bredvid honom men fortsatte att gå mot den västra gränsen för fruktodlingen, samtidigt som vi vaksamt sneglade på vår antagonist. Under hot om alla hemsgheter som skulle drabba oss lämnade vi ägorna och nådde bussen – levande – för fortsatt färd mot nya jaktmarker.

Förf:s adress: Lokegatan 3, 386 93 FÄRJESTADEN

Tre *Calodema*-arter beskrivna av Ulf Nylander – en FSOE-medlem

*C. mariettae**C. ribbei flavofasciatum**C. sainvali*Foto:
Nylander

Millenniets första...

I förra LUCANUS uppmanade red. att ni skulle skicka in era första dokumenterade fynd inom olika insektsgrupper för publicering i tidsskriften. Tyvärr har inga sådana uppgifter inkommit till redaktionen, varvid nedan följer det som är känt. Naturligtvis kan dessa data uppdateras!

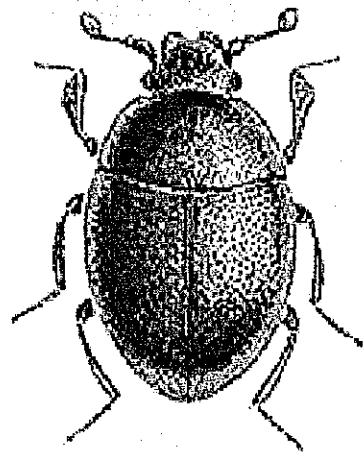
Först av alla!

En skalbaggsamlare var allra först:

"Jag var ute och tog *Abraeus granulatum* 1/1 2000 – årtusendets första skalbaggsfynd?? [Fig. 1]

Många hälsningar, Mikael Sörensson, Lund." (In litt.)

Den lilla histeriden verkar gå till historien som den först tagna dokumenterade insekten i Sverige under detta millennium! Grattis i så fall, Mikael!

Figur 1. Histeriden *Abraeus granulatum* (1.5 mm), millenniets förstaf

Första fjärilen

Först var Per-Eric Betzholtz:

"Så var det igång...

Igår kväll [den 4 januari, red.] flög en *Conistra rubiginosa* (f.d. *vau-punctatum*) runt min ytterlampa i Arontorp under en hel minut, innan den snällt satte sig på väggen för identifiering. Tempen har inte varit särskilt hög de senaste dagarna, runt noll grader." (Rapport till Micke Johannessons Fjärilsobservationer - 2000 på Internet.)

Första skalbaggen

Se ovan!

Första nya för Sverige

Red. dristar sig till att föreslå en egen bagge, som fru Ulla fick syn på i en vitlöksklyfta inhandlad i en ICA-butik i Nybro, 18.iii.2000. Vid förfrågan i butiken kunde man uppge att vitlöken levererats från Spanien.

Exemplaret tillhör ett kosmopolitiskt släkte *Carpophilus* i familjen glansbaggar, Nitidulidae. Av släktets sex svenska arter är fyra enbart betraktade som införda, medan två numera anses som etablerade i den svenska faunan.

Vitlöksarten vållade problem, eftersom den inte gick att bestämma med hjälp av "Die Käfer Mitteleuropas". Efter kontakt med en tjeckisk specialist kunde han bestämma djuret till *Carpophilus obsoletus* Erichson 1843.

Arten som är vanlig i medelhavsområdet hade tidigare inte tagits norr om Alperna.

/Bengt Andersson

Mimikry-tävlingen

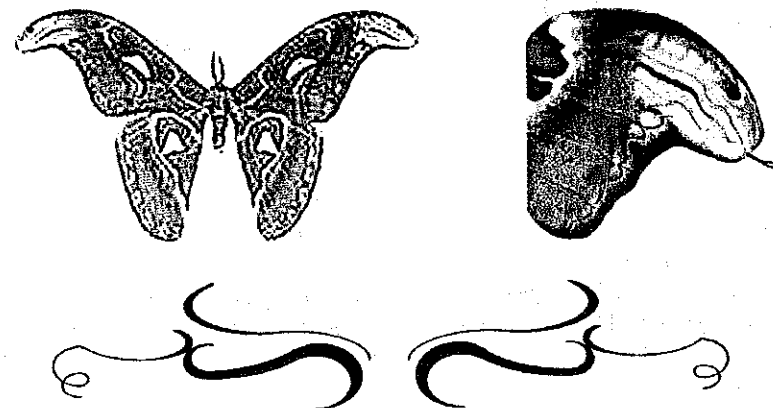
I förra numret såg du ett utmärkt exempel på skrämselfmimikry, en kobra upp i dagen. Bilden visade en del av en insekt.

Vilken art var det?

Här är svaret. 'Kobran' kom från den högra vingpetsen på en hane av en

atlasspinnaren *Attacus atlas*, som är en av världens största fjärilar.

Ingen läsare har dock skickat in den rätta lösningen, och därför kan inte priset delas ut. Resan till Bali, hemvist för fjärilen, hamnar därför hos red., som naturligtvis tackar och tar emot!

SydOstBaggen

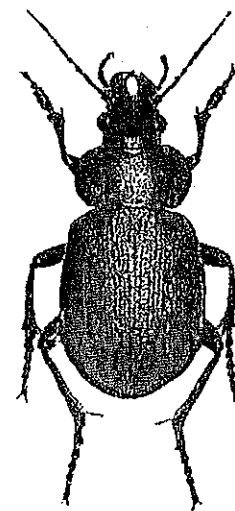

Foto: Bengt Andersson, 1999.

Calosoma reticulatum (Scop.), alvarlarvmördare, 20–26 mm. Tillhör familjen Carabidae, jordlöpare. Detta sagodjur förekommer numera endast på Stora Alvar- et på Öland, där det mycket sällan hittas enstaka exemplar trots ihärdiga sök av många samlare. Den mest typiska karaktären för arten är den breda, starkt rundade halsskölden.

Arten livnar sig på ringspinnarlarver, vilka är ganska vanliga på diverse växter i den torra jorden. Den bästa metoden att få syn på larvmördaren är att helt enkelt vandra över det vackra öländska alvaret i månads-skiftet maj-juni med ögonen riktade mot marken. Har man då tur kan man få syn på sagodjuret, som är på jakt efter fjärils- larver.

Som imago övervintrar alvarlarvmördaren åtminstone en gång, troligen två eller flera.

Det gäller att vittja tomtfällan tidigt, eller Första öländska fyndet av benvedsmott (*Nephoterix angustella*)

PER-ERIC BETZHOLTZ

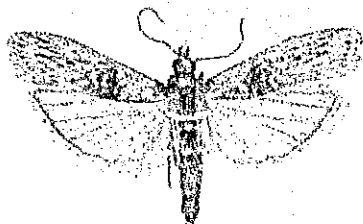
Den 4 oktober 2000 påträffades det första öländska exemplaret av benvedsmott. Här följer en beskrivning av fyndet, vilket samtidigt kan ge oss en ny devis: Vittja din tomtfälla tidigt – åtminstone på utsidan!

Även om jag alltid är nyfiken på vad som hamnat i den ljusfälla som finns placerad på tomten i Arontorp, brukar jag endast vittja den på morgonen om förhållandena under natten varit lämpliga för migration. Det vanliga är således att jag släpper ut mina besökande fjärilar, som hamnat bland äggkartongerna i fällan, någon gång under eftermiddagen eller kvällen. En nackdel med detta förfarande är naturligtvis att de fjärilar som inte flugit ned i fällan, utan sitter på de aluminiumvingar som ska reflektera ljuset och 'styra ned' fjärilarna i fällan, flyger iväg då det ljusnar. Även en och annan fågel lär sig att ta en morgonsväng förbi detta annorlunda fågelbord för att stoppa i sig de exemplar som inte flugit iväg självmant. Med andra ord påträffas vanligen endast de individer som är i ljusfällan då det är dags för den dagliga vittjningen.

Natten mot den fjärde var en av många kvällar under oktober då väderförhållandena var utmärkta för migration, mulet med ljumma vindar från sydost. Natten till ära placerade

jag ut en extra ljusfälla lite längre bort från tomten (vilket jag gör ibland då migrationsmöjligheten är god). På morgonen gick jag upp en stund tidigare för att hinna vittja fällorna innan det var dags att åka till jobbet. På väg ut till extrafällan ser jag att det sitter ovanligt många fjärilar på tomtfällans aluminiumvingar. Det är drygt 10 ex av blåhuva, *Diloba caeruleocephala*, samt en del andra nattflyn (noctuid). Blicken fastnar också på fällans lampsladd, där något mindre sitter. Jag tittar lite förstrött och ser att en närmare koll behövs.

– Men oj, det är ju ett sänt där mott!!! Men vad dumt det sitter på sladden. Det går inte att peta ned den direkt i burken och inte heller att få under häven på ett helt 'rymningssäkert' sätt. Hmm, det var bara att dra ett djupt andetag och peta till mottet så det lyfte, varpå de två decimetrarnas flykt som föregick det slutliga omhändertagandet var riktigt svettiga.

Benvedsmott, *Nephoterix angustella*.

Men det hela avlöpte ju som ni förstått lyckligt. Med största sannolikhet hade mottet INTE suttit kvar på lampsladden om jag just denna dag valt att vittja fällan på eftermiddagen eller kvällen. Så ur detta kan följande devis dras: vittja alltid din tomtfälla tidigt på morgonen – åtminstone på utsidan!

Fyndet i Arontorp utgör det fjärde svenska. De tre tidigare fynden är samtliga från Skåne, där arten togs ny

Förf:s adress: Trollvägen 11, 38696 FÄRJESTADEN

Årets art – en påminnelse

Årets art – en rubrik som var ny från och med i år i LUCANUS. Förhoppningsvis kommer rubriken att dyka upp även under kommande år.

Årets art 2000 är mullvadssyrsan, *Gryllotalpa gryllotalpa*, en krabat som inte syns särskilt ofta på grund av sitt dolda liv i grävda gångar. Däremot kan den höras ibland, ett långvarigt, enformigt surrande eller rullande – liknande sången från nattskärnan. Båda könen kan stridulera.

Mullvadssyrsa, *Gryllotalpa gryllotalpa*

I Småland, Blekinge och på Öland är mullvadssyrsan känd från ett litet antal lokaler. En av de öländska lokalerna,

för landet så sent som 1995. Artens europeiska utbredning är koncentrerad till de södra och mellersta delarna, men den förekommer bofast även i vissa delar av östra Tyskland. Som en jämförelse kan nämnas ett endast två fynd av arten gjorts i Danmark. Mottet är knutet till skogsmarker där värdväxten benved, *Evonymus europaeus*, förekommer. I Europa flyger arten främst i september och oktober.

där man kan få höra den svirrande sången någon varm försommarskväll, är vid Gråborg. Man svänger in på grusvägen mot borgen mellan Tvetå och Norra Möckleby, stannar på backkrönet och lyssnar mot väster.

Glöm inte att rapportera!

Några rapporter har inkommit, men Håkan vill ha in fler fynduppgifter före den 31 mars 2001 av både nya och gamla lokaler. Försök att vara så noggrann som möjligt vid lokalangivelserna. Rapportmottagare är:

Håkan Lundkvist

Frösshunda 3080

380 62 MÖRBYLÅNGA

☎ 0585-440 83

E-post: hakan.lundkvist@telia.com

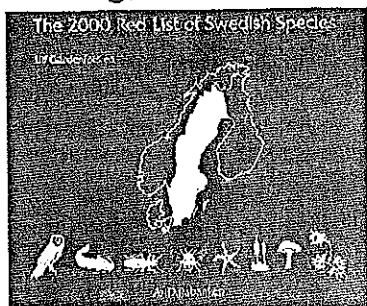
Recension

Gärdenfors, U. (ed.). 2000. *Rödlistade arter i Sverige 2000 – The 2000 Red List of Swedish Species*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. 397 sidor. ISBN 91-23-1. Pris 230,- + frakt. Kan beställas från SLU Publikationstjänst, Box 7075, 750 07 UPPSALA. ☎ 018-671 100 eller e-post: publikationstjanst@service.slu.se

Den nya aktuella rödlistan, som ArtDatabanken i Uppsala under Ulf Gärdenfors ledning nu publicerat, kommer att bli en oundgänglig klassiker för alla biologer! Listan omfattar för första gången samtliga organismer, allt från kärnväxter till däggdjur via mossor, leddjur, maskar och tagghudingar. Tillsammans har vi 4120 arter som är rödlistade av landets totalt ca 58000 kända. Skalbaggarna utgör den största gruppen med 1123 listade arter.

Publiceringen av rödlistan innebär att den effektivt kan uppdateras efterhand, och nya data bör alltså skickas in till ArtDatabanken. Jag upptäckte att blodigeln inte iakttagits på Kalmar läns fastland, vilket jag visste var fel. Alltså korrigerad till ArtDatabanken!

Rödlistade arter i Sverige 2000

Den inledande texten till varje artgrupp är på både svenska och engelska i två parallella spalter.

Till nyheterna hör förändrade kriterier och kategorier för rödlistningen. Vårt gamla system med siffrorna 0 – 4 har bytts ut till internationella kategorier utarbetade av IUCN. Det anges också om arterna är upptagna på internationella listor eller är fridlysta i Sverige.

Rödlistade Kunskapsbrist – DD (Data Deficient)	Försvunnen – RE (Regionally Extinct)	Hotade
	Akut hotad – CR (Critically Endangered)	
	Starkt hotad – EN (Endangered)	
	Sårbar – VU (Vulnerable)	
	Missgynnad – NT (Near Threatened)	
	Livskraftig – LC (Least Concern) Rödlistas ej	

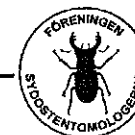
Ytterligare en kategori finns, EX, som anger att arten är utdöd globalt.

I listan har man försökt ta med de svenska namn som för närvarande finns. Somliga fjärilsnamn är kanske svåra, men vi vet att myndigheter gärna önskar ha svenska namn på de arter som är rödlistade och som omnämns i rapporter till länsstyrelser och andra.

Den gamla indelningen i landskap har ersatts med län. Vi i sydost kan därför se närmare var i Småland arterna finns. Kalmar län är uppdelat i H₀ (Öland) och H_f (fastlandet).

/Bengt Andersson

Föreningsmeddelanden

Din e-postadress

Meddela din e-postadress till kassören Håkan Lundkvist när du betalar in årsavgiften antingen med postgiroinbetalningskort eller via Internet.

Föreningsmöten – program

Vi kommer så snart som möjligt att använda e-postutskick till dem som har e-postadress för att upplysa om FSOE:s möten och program. Ett e-mail med svarskrav kommer att skickas till alla idag kända adresser för att uppdatera adressregistret. Föreningsmöten och program finns dessutom alltid aktuellt på vår hemsida www.bom.hik.se/~fsoe

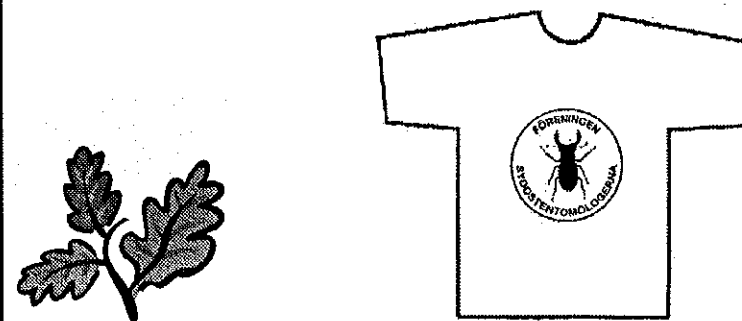
Exkursiön till grannländer

Om intresse finns kan det kanske anordnas en gemensam excursiön till något grannland under sommaren 2001. Owe Nodmar (juvan@algonet.se) har kontakter med Polen och Anders Brattström (anders.brattstrom@spray.se) har goda erfarenheter av Baltikum. Under sommaren 2000 företogs entomologresor till både Baltikum och Polen av Owe och Anders. Ta kontakt med dessa eller med styrelsen om du är intresserad.

I nästa nummer av **LUCANUS**, 2001:1, kommer en mycket trevlig artikel skriven av Anders Brattström och Markus Franzén om Baltikum/Polen-exkursiön som gjordes sommaren 2000!

T-shirts med FSOE-logon

FSOE har låtit tillverka T-shirts i olika färger och storlekar med FSOE-logon, Ø 18 cm, på bröstet. Tröjorna finns att köpa på föreningsmötena eller att beställa av Anders Brattström, anders.brattstrom@spray.se Pris ca 75.-/st.

FSOE:s program

Nästa medlemsmöte:

◆ Fjärilar i Blekinge

Tisdag den 5 december: Hos Sten-Arne i Halltorp (Fjärilmuseet), kl 19.00.

Christer Bergendorff som är bosatt i Listerlandet i Blekinge har under ett flertal år studerat och inventerat fjärilsfaunan i framförallt den västra delen av Blekinge. Missa inte tillfället att bättra på kunskaperna från detta landskap. Fika och gemyt som vanligt.

Kommande möten under 2001:

◆ Tisdag den 6 februari: Hos Sten-Arne i Halltorp (Fjärilmuseet), kl 19.00.

Nils Ryrholm berättar om *glasvingar*, en intressant fjärilsfamilj.

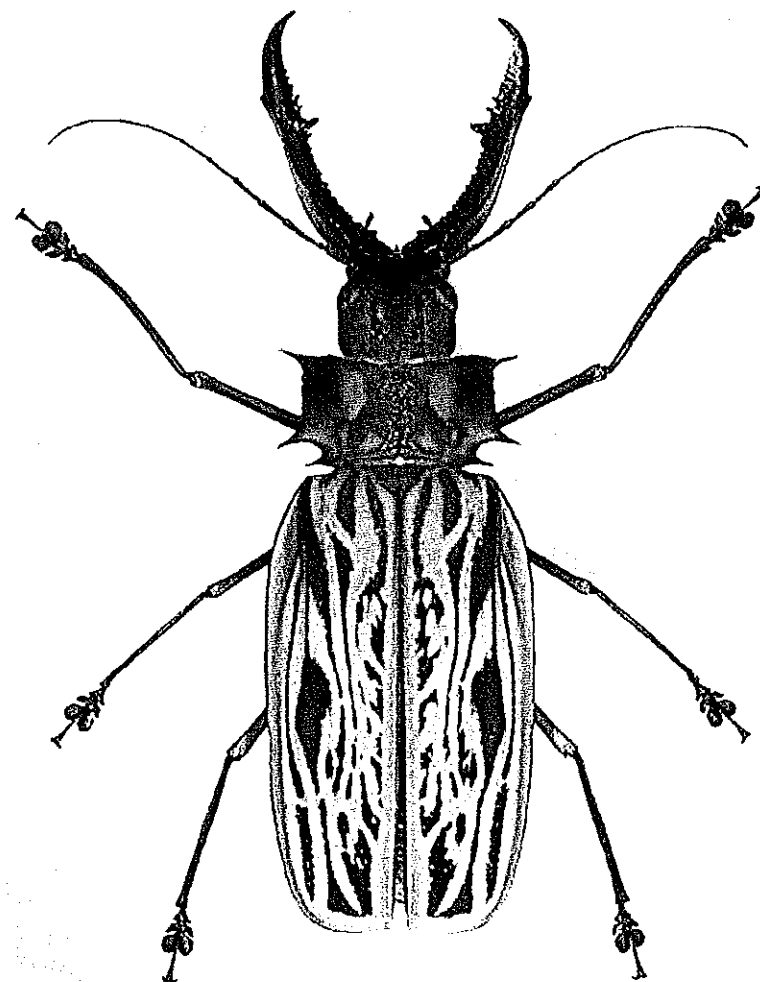
◆ Söndag den 25 mars: Hos Sten-Arne i Halltorp (Fjärilmuseet), kl 15.00.

Årsmöte. Sedvanliga årsmötesförhandlingar (se nedan).

Roy Danielsson berättar om *bladlöss*, som äter massor och är föda för många.

Dagordning Årsmötet 2001-03-25

1. Årsmötet öppnas
2. Val av ordförande och sekreterare för årsmötet
3. Val av justeringsmän för årsmötet
4. Fråga om årsmötets behöriga utlysande
5. Fastställande av föredragningslista
6. Styrelsens verksamhetsberättelse och ekonomiska redogörelse
7. Revisorernas berättelse
8. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
9. Motioner och styrelsens förslag
10. Fastställande av verksamhetsplanen
11. Fastställande av årsavgift och budget
12. Val av ordförande på ett år
13. Val av övriga ledamöter i styrelsen med en mandattid på två år
14. Val av revisorer jämte suppleant på ett år
15. Val av valberedning och sammankallande i denna
16. Val av ombud till SEF:s årsstämma
17. Övriga frågor
18. Årsmötets avslutande

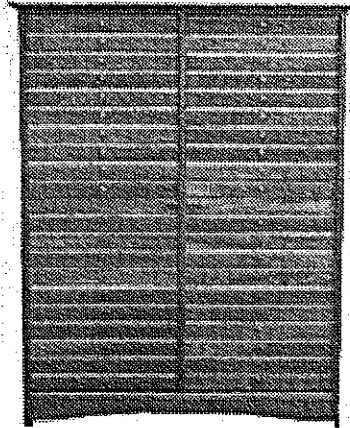
Macrodonia cervicornis L.

Annons

NATURSKÅPET

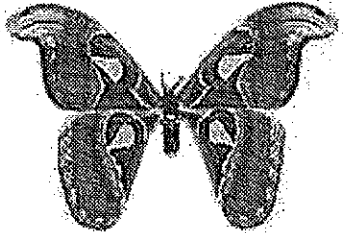
INSEKTSSKÅP, SAMLARSKÅP

Handgjorda skåp med glasade dörrar innehållande 40 lådor i formatet 40 x 50 x 5,6 cm som standardutförande. Lådorna är dubbelspöntade för maximal täthet. Skåpet tillverkas i önskat träslag eller målas i passande lasyr. Spegeldörrar görs på beställning.

ENTOMOLOGISKT MATERIEL

Insektsnålar	Svarta	000-5 38 mm, nr 7 52 mm
	Blanka	000-5 38 mm, nr 7 52 mm
Microstift	Blanka	0,15-12 mm
	Blanka	0,20-12 mm
Spännbrädor		1-10
Microbrädor		1-3
Pergaminpapper	40 m/rulle	Ø 10, 15, 20, 30, 40 mm
Konvolut	Trekantiga	50 x 50 mm
	Trekantiga	70 x 70 mm
	Trekantiga	90 x 90 mm
	Trekantiga	120 x 120 mm
Håvringar	4-delade	Ø 30, 35, 40 och 50 cm
	Håvpåsar passande till ovanst. håvringar:	Vit, svart, mörkgrön och khaki
Håvskافت	Laminat	70 cm fast längd
	Laminat	24-50 cm
	Laminat	24-76 cm
	Laminat	24-89 cm
	Laminat	24-115 cm
	Laminat	43-80 cm
	Laminat	43-115 cm
	Laminat	43-150 cm
	Laminat	43-185 cm
	Laminat	43-220 cm
	Laminat	110-330 cm
	Laminat	110-440 cm
	Laminat	110-550 cm
Namnetiketter	Duraluminium läsbar i valfri längd	33-70 cm
	Duraluminium läsbar i valfri längd	65-140 cm
	Macro & Micro Norden	
	Macro Dagfjärilar Europa	
Plastazote	10 mm vit	1000 x 1500 mm
	Samlarlådor	40 x 50 cm
Monterade fjärilar		2 st/låda

Skicka gärna ett mail till mig: sten-a.andersson@telia.com
Ring eller faxa på ☎ 0485-565 440
© A&P Design 1999

Manuskript

Skicka manuskriptet till redaktören helst via e-post. Det kan också ligga på diskett, både PC och Mac. Om Mac, ta kontakt med redaktören först.

Du är alltid välkommen att ta kontakt med redaktören för att diskutera Ditt manuskript. Studera gärna artiklarna i detta häfte för att få uppslag om disposition och ämnen. Tänk på att just dina entomologiska erfarenheter är unika och låt därför oss andra ta del av dessa.

Gör slag i saken:
Bli medarbetare i **LUCANUS!**

E-post: bean@mbox305.swipnet.se

bean
Redaktör

INNEHÅLL

- 33 *Kronblad, W.* Entomologresa till östra Småland i maj 2000
36 *Andersson, B.* Webbssidor om insekter
39 *Landskapsinsekt - Blekinge: Ekoxe *Lucanus cervus* L.*
40 *Nodmar, O.* Att samla baggar i Islamska Republiken Iran
43 *Tips - Digitalbilder på ett enkelt sätt*
44 *Wickman, P-O.* Fler tankar om de melanistiska björkmätarna
46 *Nodmar, O.* Inventering av skalbaggar i Brunnsskogen, Ronneby kommun
51 *Andersson, B.* Insekterna var först! — Gourmander
52 *Bengtsson, B. Å.* Skåneminnen
55 *Calodema spp.* Bilder på praktbaggar beskrivna av Ulf Nylander
56 *Rapport - Millenniets första insekt*
57 *Tävlingsresultat - Mimikry*
57 *SydOstBaggen - Alvarlarvmördare *Calosoma reticulatum* Scop.*
58 *Betzholtz, P-E.* Det gäller att vittja tomtfällan tidigt, annars ...
59 *Påminnelse - Årets insekt i SydOst — Mullvadssyrsa *Gryllotalpa gryllotalpa**
60 *Recension - Rödlistade arter i Sverige 2000*
61 *Föreningsmeddelanden*
63 *Bild - *Macrodonia cervicornis* L.*
64 *Annons - Insektsskåp & Entomologiskt material*

Citatet

Biologi är ödet. Odling är ekologi.
Det mesta är skalbaggar. — Cam Lay

(Biology is destiny. Culture is ecology. Most things are beetles.)